

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ ทำให้มนุษย์มีความรู้ ความคิด สามารถที่จะไปพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร และการปกครองของประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า หากประชาชนในชาติมีการศึกษาก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ แต่ถ้าประชาชนในชาติไม่ได้รับการศึกษา หรือมีการศึกษาที่ไม่ดีพอ ก็จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ที่จะต้องมีการพัฒนาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อผลิตประชากรที่มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนความสามารถอันพื้นฐาน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ ตามควรแก่วัยและระดับความรู้ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองและการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535)

ด้วยเหตุนี้การประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งต่อประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีโอกาสได้เรียนจบเพียงชั้นประถมศึกษา หากคุณภาพของการประถมศึกษาดีลดลงไป ย่อมหมายถึง การด้อยคุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ อันจะมีผลกระทบโดยตรงต่อความล่าช้าและความล้มเหลวในการสร้างความเจริญให้กับประเทศชาติ (พนัส หันนาคินทร์, 2521)

ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับนี้จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ ในด้านปริมาณ รัฐบาลจะต้องสามารถให้การศึกษาแก่ประชาชนได้ครบถ้วนทั่วถึง และในด้านคุณภาพ รัฐบาลจะต้องวางรากฐานคุณภาพชีวิตที่สำคัญให้แก่ประชากรของประเทศ แต่จากการประเมินคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ

ปีการศึกษา 2530 พบว่า รัฐบาลสามารถจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ เฉพาะในด้านปริมาณ ส่วนในด้านคุณภาพยังไม่สามารถจัดให้บรรลุเป้าหมายได้ นั่นคือ นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษากำหนดไว้ คือมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530) จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังคงมีคุณภาพซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไข

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาปัจจุบันนี้ ใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งประกอบด้วย 5 กลุ่มประสบการณ์ คือ กลุ่มทักษะประกอบด้วย ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ จากกลุ่มประสบการณ์เหล่านี้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยมุ่งให้นักเรียนได้รู้ถึงสภาพปัญหา กระบวนการแก้ปัญหาและสามารถนำประสบการณ์เหล่านี้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535)

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดใหญ่จังหวัดหนึ่ง มีโรงเรียนทั้งสิ้น 1,307 แห่ง มีนักเรียนทั้งสิ้น 307,480 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 37,827 คน จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ย 10 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 ถึงปีการศึกษา 2536 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นวิชาที่มีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 60.18 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา, 2538) ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้กำหนดเป้าหมายในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไว้เท่ากับร้อยละ 70 (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าเป้าหมายคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาอยู่มาก ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะศึกษาองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางแก่หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง นำผลการศึกษาค้นคว้าประกอบการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางจิตวิทยา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา

1.2.2 ค้นหาข้อบกพร่อง ในการทำนอยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา

1.2.3 สร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 องค์ประกอบทางจิตวิทยามีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา

1.3.2 สมการพยากรณ์ สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ตัวแปรในการวิจัย

1.4.1.1 ตัวแปรอิสระในการวิจัยมี 4 ตัวแปร คือ

- 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 2) ความสนใจทางการเรียน
- 3) นิยสัทางการเรียน
- 4) เจตคติทางการเรียน

1.4.1.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2538

1.4.2 ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา

ประจำปีการศึกษา 2538 จำนวน 37,827 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา, 2538)

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ดังต่อไปนี้

1.5.1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จ ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งวัดได้โดย ใช้แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1.5.1.2 ความสนใจทางการเรียน หมายถึง สภาพที่บุคคลรู้สึกมีจิตใจจดจ่อต่อ การเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยแสดงออกมาในรูปความสนใจ และความชอบ ในกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มนี้ มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งวัดได้โดย ใช้แบบสอบถามความสนใจ ทางการเรียน

1.5.1.3 นิสัยทางการเรียน หมายถึง นิสัยทางการเรียนที่ได้รับการฝึกฝน เป็นประจำจนเป็นนิสัยโดยเฉพาะวิธีการทำงาน และการใช้เวลาเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งวัด ได้โดยใช้ แบบสอบถามวัดนิสัยทางการเรียน

1.5.1.4 เจตคติทางการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต โดยเฉพาะความรู้สึกที่มีต่อครู และการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา ซึ่งวัดได้ โดยใช้แบบสอบถาม วัดเจตคติทางการเรียน

1.5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งวัดได้โดยใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.5.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผลของการศึกษาทำให้ทราบ องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด นครราชสีมา

1.6.2 เพื่อเป็นแนวทางแก่โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูผู้สอนนำไป ปรับปรุงการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่อไป

1.6.3 เพื่อปลูกฝังเจตคติ นิสัยทางการเรียน สร้างความสนใจทางการเรียน สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา

1.6.4 เพื่อนำผลการพหุภาคย์ที่ได้ ไปพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา